

Tollbamondás

4.

Lotz János 1939-ben Svédországban írta meg fő művét német nyelven, amelynek címe lefordítva: A magyar nyelv rendszere. Ezt a könyvet elsősorban azért írta, mert a Stockholmi Főiskolán magyar nyelvi lektorként svéd diákokat tanított magyar nyelvre. Lotz még nem tudott tökéletesen svédül, a diákok pedig még nem tudtak magyarul, ezért kellett egy közvetítő nyelv a tanításhoz, s ez a német volt. Azóta sem írtak ilyen kiváló összefoglaló nyelvtant a magyar nyelvről. Ezért is érthetetlen, hogy miért nem jelent meg a mű magyarul.

Egy pályázatnak köszönhetően Lotz fő művét 2013-ban fordították le magyarra a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium tanárai. A nagy munkában néhány szülő és 11 diák is segédkezett.

Megoldások

1. Ki kicsoda? A meghatározás alapján nevezd meg a személyt! 5/

a) Pálvölgyi Sándor édesapja:	Goldschmidt/Pálvölgyi Béla
b) Lotz osztályfőnöke volt a gimnáziumban:	Hajas Béla
c) Lotzra évekig várt, hogy feleségül vegye:	Böhm Olga
d) Lotz tanítójának felesége:	Rosina Mittermann
e) Ugyanakkor halt meg, mint Pálvölgyi Béla.	Lotz János

2. Rejtvény 5/

V	Á	M	O	S
F	A	L	V	A
S	Á	T	O	R
H	Á	R	O	M

Megfejtés: **ÁLOM** (főnév)

3. Igaz vagy hamis az állítás? 5/

a) A szerző nagyapja és Hajas Béla Farkasfalván találkoztak.	H
b) Lotz az amerikai behívóját nem kapta meg.	H
c) Felsőlövő Bonyhádhoz közel eső település.	H
d) Lotz – a szöveg szerint – legalább háromszor költözött.	H
e) A Böhm nagyapa Bőjte Sándor néven halt meg.	I

4. Egészítsd ki a szöveget a megfelelő szavakkal!

5/

Hajas Béla a gimnázium **TANÁRA** volt Bonyhádon. Lotz János róla felnőttkorában a következőket írta: „A nyelvtan iránti érdeklődést Hajas Béla ébresztette fel bennem.” Tehát **MESTER/PÉLDAKÉP** -ének tekintette Hajas Bélát, aki **MAGYART** és latint tanított neki, később a gimnázium **IGAZGATÓ**_ja lett. Hajas ajánlotta tanítványát Gombocz Zoltán professzor figyelmébe, akivel fiatal **KORUK** óta ismerték egymást.

HELYESÍRÁS - MEGOLDÓ

1. Az új vagy ujj szóelem felhasználásával alkoss hibátlan mondatokat! 10/

Az **újak** mindig **ujjat** húznak a régiekkel.

Újabban nem **újságolsz** el semmit.

Teljesen **újjászülettem** a meleg fürdőtől.

Ujjnyi vastagon áll a por az **újoncok** öltözőjében.

Ujjongó örömmel fogadtuk az **ujjatlan** felsőben érkező osztálytársakat.

Újult erővel vágok neki a 2. félévnek.

Minden helyes megoldás 1 pontot ér. Összesen 10 pont adható.

2. Peti mindent úgy ír, ahogy ejti. Írd le a mondatait helyesen! 15/

Egyszer egy aljas fognyúvó manó megkaparintotta a fogkefém.

Azt várom, hogy végre elfogyjon az otthonról hozott elemózsiam.

Nem tudta megbocsátani, hogy a többség nem rá szavazott.

Az a baj, hogy rögtön haragra gerjedsz.

Adsz egy kis zsebpénzt biciklire?

Minden hibásan írt szóért 1 pontot kell levonni a maximálisan adható 15-ből.

**3. Töltsd ki a táblázatot! Írd le az első oszlop szavait a megadott toldalékokkal ellátva!
10/**

Pl.: kéz: kezek, kezes, kézi, kézen

	-k	-s	-i	-on/-en/-ön
víz	vizek	vizes	vízi	vízen
rím	rímek	rímes		rímen
szín	színek	színes		színen
íz	ízek	ízes		ízen
hús	húsok	húsos		húson
szív	szívek	szíves		szíven
híd	hidak	hidas	hídi	hídon
tűz	tűzek	tűzes	tűzi	tűzön
út	utak	utas	úti	úton
kút	kutak	kutas	kúti	kúton

Minden hibátlan sorért 1 pont jár; összesen 10 pont adható.

4. a) Írd le elválasztva a következő szavakat! 6/

meg-en-ged, lán-dzsa, szend-vi-csért, galy-lyak, ta-xi-ál-lo-más, leg-ki-sebb

Minden hibátlan megoldás 1 pont; összesen 6 pont adható.

b) Írj egy-egy mondatot a következő elválasztott szavakkal úgy, hogy egyértelmű legyen a jelentésük közötti különbség! (A mondatban ne válaszd el a szót!) 4/

el-ég:

e-lég:

fél-ül:

fe-lül:

**5. Húzd alá a következő szöveg hibásan írt szavait, majd írd le őket a vonalra helyesen!
15/**

„Téli estéken kályhában, tűzhelyben halkán duruzsolt tűzanyó, amikor még fával, szénel fűtöttek az emberek. Van, ahol még ma is ő aggya a meleget. Akinek meselátó szeme van, meg is leshetné a kályharácson át, amint bő, piros szoknyában üldögél a fahasábokon, és dohhogva, pattogva próbájja ráncba szedni izgó-mozgó lánggyerekeit. A kisfiuk libegő végü, kék sipkában táncolnak, a kislányok sárgáspiros kendőket loboktatnak. Nagyon eleven apróságok, mindíg mozognak, mindíg éhesek, mindenbe beleharapnak és mindent összekormoznak.

Volt tűzanyónak egy különösen rakoncátlan kis lángfia. Eleinte alig lobogott, bágyattan hajolt rá egy nedves fadarabra. A többiek azt hídték, hogy sohasem lesz bellöle erős, meleg lángocska. Hanem aztán erőre kapott! Pörgött, forgott, sziszegett, hegyes sipkáját a húzatba halvigálta a nagy kéményjuk felé, s olyan táncot ropott az öreg szenek fekete hátán, hogy azok egészen átforrósottak tőle.” (Fésűs Éva: A rakoncátlan lángocska)

szénnel, adja, dohogva, próbálja, kisfiúk, végü, lobogtatnak, mindig, bágyadtan, hitték, belöle, huzatba, hajigálta, kéménylyuk, átforrósodtak

Minden hibátlan megoldásért 1 pont jár a maximálisan adható 15-ből. (A mindig szóért természetesen csak egyszer jár a pont.)